

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

KAINUUN RUOKAKETJU KILPAILIJOISTA KUMPPANEIKSI - Strategia 2026–2030

Koonti: Soili Hypén, Marjatta Pikkarainen, Kirsi Sahrman-Hauhia

ProAgria

Euroopan unionin
osarahoittama

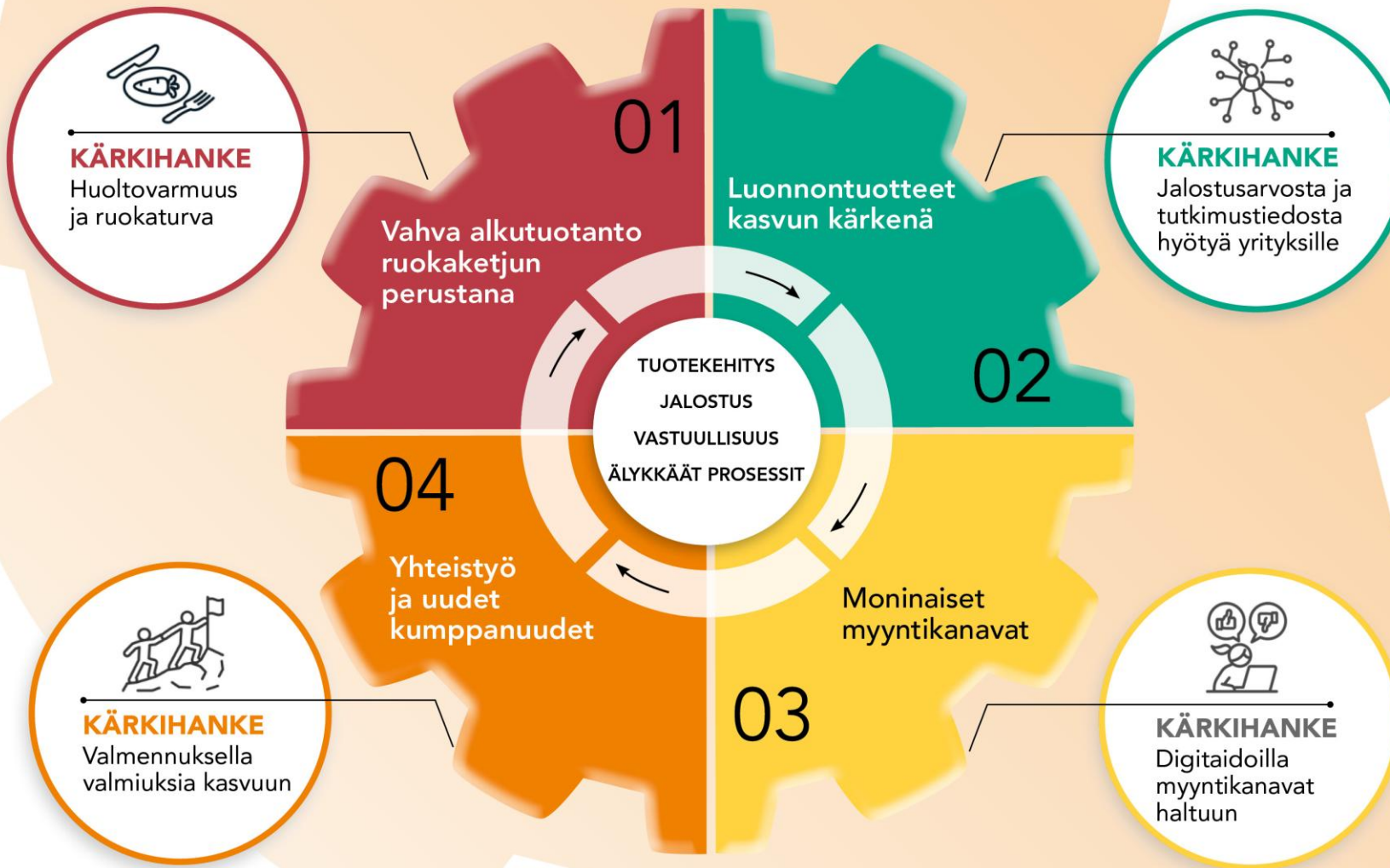

Elinvoimakeskus

KAINUUN RUOKAKETJU

Kilpailijoista kumppaneiksi! -strategia 2026–2030

Strategian painopisteet 1- 4

1. Vahva alkutuotanto ruokaketjun perustana
2. Luonnontuotteet kasvun kärkenä
3. Moninaiset myyntikanavat
4. Yhteistyö ja uudet kumppanuudet

1. Vahva alkutuotanto ruokaketjun perustana

- Omavaraisuus, huoltovarmuus ja ruokaturva keskiöön
- Maidon, lihan ja kalan jalostusasteen nostaminen maakunnassa
- Talous ja kannattavuus tuotannon ja tarjonnan turvaamiseksi
- Eläinperäisellä tuotannolla (maito, liha ja kala) sekä luomutuotannolla vahva asema myös jatkossa
- Tuotannon monipuolistaminen erityisesti proteiini- ja öljykasveilla
- Koulutusta uusiin viljelymenetelmiin

Kärkihanke: Huoltovarmuus ja ruokaturva

ProAgria

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinvoimakeskus

2. Luonnontuotteet kasvun kärkenä

Panostuksia ja asiantuntijatukea:

- Tuotekehitykseen luonnontuotealan osaamiskeskittymän avulla
- Yritysten kehittämistoimiin; rahoitus ja yritystuet tuotekehityksen kannustimiksi
- Talteenottoon ja keruuverkoston kehittämiseen mukaan lukien luomukeruualueet

Markkinakelpoisuuden varmistamiseen:

- Analyyseihin, ravintoarvomäärittäisiin, pakkausmerkintöihin, lakisääteisiin lupiin ja velvoitteisiin
- Asiakasvaatimukseen kytkeytyviin laatujärjestelmiin (HACCP + kansainväliset standardit ISO 22000, FSSC 22000, BRCGS, IFS Food) + asiakaskohtaiset järjestelmät)

Kärkihanke: Jalostusarvosta ja tutkimustiedosta hyötyä yrityksille

ProAgria

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinvoimakeskus

3. Moninaiset myyntikanavat

- REKO - toiminnan päivittäminen/kehittäminen
- Ruoan suoramyynnin ja ostamisen mobiilit työkalut käyttöön, esim. Graani, Willit, FooDeliDoo ym. vastaavat. (Esimerkit: tuottajalle automatisoivat ja tehostavat suoramyyntiä ja ostajalle helpottavat ostamista ja tuotteiden löytämistä, tarjoaa myös vaihtoehdon Facebookin REKO ilmoittelulle. FooDeliDoo on ammattikeittiöille ja julkiselle sektorille suunnattu palvelu).
- Suoramyynnin yritysryhmähankkeet avuksi
- Ruokatapahtumat kainuulaisen tarjonnan näyttämöksi
- Paikalliset tuotteet ruokalahjoiksi ja maut matkailijoiden lautasille kv-matkailijat huomioiden
- Yritysten verkkoliiketoiminnan kehittäminen; visualisointi, tuotetiedot, kieliversiot
- Digitaaliset kauppapaikat käyttöön läpi ruokaketjun. Uusia myyntikanavia kokeiluun.
- Vientimarkkinat mahdollisuutena

Kärkihanke: Digitaidoilla myyntikanavat haltuun

ProAgria

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinvoimakeskus

4. Yhteistyö ja uudet kumppanuudet

- Eri toimijat yhdessä suunnittelemaan vaikuttavia kehittämishankkeita
- Verkostojen vahvistaminen valtakunnan tasolla
- Toimialan vetureista oppia ja inspiraatiota
- Valtakunnallista valmennusta kasvuyritysten tueksi. Kansainvälistymisen ja kasvun askelmerkit; vientivalmennukset ja yritysryhmät
- Voimien yhdistäminen – Kilpailijoista kumppaneiksi!

Kärkihanke: Valmennuksella valmiuksia kasvuun

ProAgria

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinvoimakeskus

Läpileikkaavat teemat

- TUOTEKEHITYS: Jatkuva ja kaikkiin painopisteisiin liittyvää
- JALOSTUS: Jalostustapojen monipuolistaminen
- VASTUULLISUUS: Mitä voimme luvata? Mihin voimme sitoutua? Ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyden tasapaino.
- ÄLYKKÄÄT PROSESSIT: mm. ohjausjärjestelmät, datan keruu ja analysointi, jäljitettävyytiedot, älypakkaukset, QR ja mobiilisovellukset viestinnässä, datatalous elintarvike- ja luonnontuoteketjussa

ProAgria

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinvoimakeskus

Keskeiset muutokset ja uudet aloitteet

- Vahva alkutuotanto **JA** jalostus
- Tuotannon monipuolistaminen kasviksiin
- Globaalista lokaaliin – trendin vahvistuminen ja huomioiminen strategiassa
- **Lähituotanto Kainuun kuntien kuntastrategioihin**
- Monipuolisemmat jalostustavat ja myyntikanavat
- Yhteistyötä **KAIKKIIN** suuntiin
- **Aito yhteistyö vaikeaa ja vähäistä -> Kilpailijoista kumppaneiksi!**
- Suomi markkina-alueena pieni -> Elintarvikevienti strategiaan -> Erikoistuneet tuotteet ja voimien yhdistäminen volyymien kasvattamiseksi
- Aivan uudenlaisten kumppanuuksien aktiivinen hankinta ja rakentaminen
- Yrittäjätarinat, onnistumiset viestinnän kärjeksi

ProAgria

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinvoimakas

Huomioita Kainuun strategioista

- Kainuun alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma 2023-2027 (Kainuun ELY-keskus). Elinvoimainen ja monimuotoinen maatalous maidon- ja lihantuotantoon, avomaan kasvituotantoon, kasvihuonetuotantoon ja luomuun panostamalla. Lisäksi lähiruoan, luonnontuotteiden ja marjojen jalostuksen lisääminen tavoitteissa ja painotuksissa.
- Parasta elämää sydänseudulla 2023 -2027 (Elävä Kainuu Leader); luonnonvaroihin ja alkutuotantoon perustuva yritystoiminta, tuotteistus, jakeluketjut, suoramyyni. Yhdessä älykkäästi 2023-2027 (Oulujärvi Leader); luonnon raaka-aineet, lähiruoka ja uudenlainen maatalous.
- Kainuu Ohjelma (Kainuun Liitto). Ruoka ja elintarvikeala osana Biotaloutta. Tavoitteissa korostetaan yritysten ja maatalojen omistajanvaihdosten onnistumista. Tavoitteina mm. *”Kainuulaisten maatalojen toiminnan kannattavuus paranee, tuotantovolyyymi säilyy, tuotanto monipuolistuu ja Kainuun maatalouden rooli ruoantuotannon omavaraisuuden takaajana sekä ympäristö- ja ilmastovastuullisuudessa vahvistuu. Luonnonvara-alan sekä kalastuksen ja kalankasvatuksen liiketoiminta Kainuussa kasvaa.”*
- Lämpileikkaavia teemoja digitalisaatio ja tuotannon ilmastokestävyys.

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinvoimakeskus

Huomioita maakunnallisista strategioista

- Pohjois-Savon maakuntasuunnitelma 2040; ICT ja digitaalisuus maataloudessa ja elintarvikealalla sekä toimialat ylittävä yhteistyö. Hiilineutraali ja kestävä ruokajärjestelmä.
- Pohjois-Karjalan maakuntaohjelma 2026-2029: Ruoan tuotannon ja elintarvikeklusterin uudistaminen panostamalla vientiin. Kilpailukyvyn vahvistaminen kannattavuutta parantamalla. Uusia innovatiivisia elintarvikkeita ja teknologioita. Paikalliset elintarvikkeet ja ruokakulttuuri ruokamatkailun kehittämisen lähtökohta.
- Pohjois-Pohjanmaan elintarvikestrategia -2025: ICT ja teknologia, uudet tuotantotavat, myynnin ja jakelun modernisointi, viennin lisääminen, ruokamatkailun kehittäminen ja kasvu.
- Ruokaprovinsi 2030/ Etelä-Pohjanmaa; ruokamatkailu ja ruokatapahtumat keskiössä.

ProAgria

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinvoimakeskus

Huomioita valtakunnallisista strategioista

- Lähiruokaohjelma (MMM), päivitetty v. 2021. Pää tavoitteet: Lähiruoan käytön lisääminen julkisissa hankinnoissa. Paikallisen ruokatalouden vahvistaminen. Lyhyiden toimitusketjujen kehittäminen. Kestävän kehityksen ja vastuullisuuden eristäminen. Kuluttajien tietoisuuden lisääminen.
- Kansallinen Ruokastrategia 2040, ”Onnellisen ruoan maa”, ”Suomesta maailman johtava kestävien ruokajärjestelmien kehittäjä ja uudistaja.” Koko ruokaketjun yhteinen tiekartta. Laadittu MMM:n toimesta ja julkaistu joulukuussa 2025.
- Ruoka-alan kasvuohjelma, MMM: Tavoitteena kaksinkertaistaa Suomen elintarvikevienti 2031 mennessä.
- Valtakunnallinen ruokamatkailustrategia 2024-2028: Toimenpidekokonaisuudet: vastuullinen liiketoiminta, tiedolla johtaminen, tuotteistaminen, verkostomainen toiminta, myynti ja ostettavuus, viestintä ja markkinointi sekä alueellisten ruokamatkailuidentiteettien kirkastaminen.

Kuva Aitojamakuja.fi. Nimisuojatut Kainuun rönttöset koristavat Valtakunnallista ruokamatkailustrategiaa.

ProAgria

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinvoimakeskus

Mitä strategioissa uudistetaan:

- Hiilineutraalin maidontuotannon ja nautakarjatalouden tukeminen ilmastoruokaohjelman mukaisesti on keskeinen painopiste mm. Pohjois-Savossa. Kasvien vertikaaliviljelyä lisätään osana ravinteiden kiertotaloutta.
- Elintarvike- ja maatalousalalla digitaalisuuden ja ICT:n hyödyntäminen sekä yhteistyö ja verkostoituminen muiden alojen (mm. kone- ja energiateknologia) kanssa.
- Mittaus- ja tuotantodatan sekä tekoälyn hyödyntäminen tuotannon kehittämisen ja hävikin vähentämisen osalta. Älykkäät pakkaukset ja ruuan 3D-tulostus tulevaisuuden kilpailutekijöitä.
- Virtuaali- ja lisätyn todellisuuden hyödyntäminen tuotekehityksessä ja markkinoinnissa elintarvikealalla yleistyvät.

ProAgria

Euroopan unionin
osarahoittama

Elinvoimakeskus

Euroopan unionin osarahoittama

Elinvoimakeskus

